

Місто відповідальної місії

Так без перебільшення можна сказати про Славутич, появу якого зумовила Чорнобильська трагедія і яке було закладено вже восени 1986 року. Це місто мало не просто стати новим місцем проживання працівників ЧАЕС та їхніх родин, евакуйованих із Прип'яті протягом 36 годин одразу після смертоносної аварії, а й виконати відповідальну державницьку та й загальносвітову місію. Адже саме на його мужніх мешканців покладалося завдання — приборкати атомного джина, повернути станцію в штатний режим роботи.

— І сьогодні тут, у місті Білого Ангела, мешкають і працюють майже три тисячі ліквідаторів наслідків жахливої аварії ХХ століття. І ми низько вклоняємося їм за їхню самопожертву, витримку, силу духу, за те, що захистили всіх нас, — каже новообраний міський голова Славутича Юрій Фомічев (на знімку).

...Менш як три години швидкої їзди на автомобілі на північ Київщини — і ми в Славутичі, який просто потонув в обіймах лісу. За райдужним мостом, що змушує автомобіль здійснити своєрідну, схожу на традиційну перед посадкою літаків «гірку», як на долоні, відкривається приваблива міська панорама.

► СТОР. 7

Місто відповідальної місії

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

Попри те, що місто було споруджене в рекордно короткі терміни — його перші новосели з'явилися мало не через рік після початку будівництва, а масове заселення відбулося вже через два, — відразу впадає у вічі різноманітність архітектури затишних сучасних кварталів, де дев'яти- і п'ятиповерхівки чергуються із одноквартирними будинками. Не може не привертнути увагу добре продумане планування забудови, її різноманітний колорит (місто споруджували представники восьми тодішніх радянських республік), велика кількість об'єктів соціальної інфраструктури. Трохи пізніше Юрій Фомічев розповідає, що за останнім показником Славутича, напевне, немає рівних в Україні. На 25 тисяч мешканців тут діють чотири загальноосвітні школи і один ліцей, юнацька спортивна школа, два відділення дитячої школи мистецтв, будинок дитячої творчості, два басейни, фізкультурні комплекси, шість дитсадків із прекрасними умовами для виховання та всебічного розвитку дітей. До достоїнств міста варто віднести і його компактність: пішки можна пройти по діагоналі за якихось 20 хвилин.

Своє високе призначення Славутич зберігає і нині. Бо ще й досі багато містан працюють на Чорнобильській АЕС, становлячи понад 90% її колективу. Хоча вона вже не виробляє електроенергію, її три кондиційні блоки зупинені і виводяться з експлуатації.

— Станцію ж не зачиниш на замок і не підеш геть: тут є процеси, які потрібно контролювати, треба також демонтувати системи і обладнання, вивантажувати паливо, — розповідає міський голова. — ЧАЕС проходить нині етап, притаманний будь-якій атомній станції, коли її ресурс вичерпується. Крім того, триває спорудження конфайнмента — потужного укриття, яке має накрити вже існуючий саркофаг. Він буде утворений французьким консорціумом «НОВАРКА» за участі французького менеджменту, але роблять це українські фахівці, бо намагання французьких партнерів залучити закордонних будівельників успіху не мали: ті відмовилися працювати на ЧАЕС навіть за вищу, ніж виплачується українцям, зарплату.

Юрій Фомічев наголошує: хоча завершення будівництва конфайнмента планується на 2017 рік, це лише початок. Бо він буде утворений не для того щоб накрити зруйнований блок і забути, а для того, щоб і блок, і всю станцію довести до безпечного ладу, прибрати всі радіоактивні відходи, які знаходяться в некерованому і неконтрольованому стані. Тобто на завжди зробити об'єкт безпечним. А це — час і чималий обсяг роботи, знову ж таки, для славутичан.

— До речі, Юрію Кириловичу, хоч як прикро, але дехто вважає Славутич депресивним містом, киваючи насамперед на повну зупинку атомної станції, відплив за останні роки певної частини мешканців, не вірять у його світле завтра, — завершуємо діалог із міським головою.

— Не погоджусь із цим. Вважаю, що найтяжчі часи для міста ми вже пережили. Це 2001 рік, коли була остаточно зупинена Чорнобильська АЕС.

Сьогодні є дві важливі обставини, які визначають подальші нормальне існування і розвиток Славутича. Перша — це Чорнобильська зона відчуження. Вона практично назав-

жди стала неприйнятною для використання в аграрному виробництві, для інших традиційних видів господарювання, бо період розпаду трансуранових елементів — тисячі років. Але в той же час можна і треба скористатися її унікальними особливостями. Є виробництва, які потребують певних умов розміщення. І ця зона — саме для них. Приміром, Централізоване сховище відпрацьованого ядерного палива. Цей проект готується до реалізації в активній фазі вже в наступному році. Його здійснюватиме НАЕК «Енергоатом». Проект дуже потужний, і головне — на часі. Нині Україна зберігає відпрацьоване ядерне паливо в Росії, причому на умовах повернення його в Україну, платить за це шалені гроші.

Ми повинні розуміти й те, що без ядерної енергетики Україна, як і світ, існувати не можуть. Альтернативних потужностей, які могли б її повністю замінити, сьогодні немає. А споживання електроенергії тільки збільшується. І в цьому перспектива і Славутича.

Є, зокрема, цікаві багатообіцяючі проекти спорудження сонячних електростанцій, які можуть розміщуватися на нашому майданчику з врахуванням існуючих розподільних станцій та інших енергокомунікацій та створення інших підприємств. Така політика віддзеркалюється і на наповненні бюджету: джерела його переформатовуються, і АЕС зараз дає до нього до 45 відсотків коштів. А більшу частину формують новостворені проекти та підприємства.

— А друга обставина?

— Це потужна інфраструктура міста. Прагнемо використовувати її якомога ефективніше, залучити інвестиції. Для мене, як міського голови, дуже важливо вигідно «продавати» інфраструктуру в хорошому сенсі цього слова: говоримо інвесторам: «будь ласка, створіть підприємства — ми готові надавати всіляку підтримку». Відгукнувшись, до речі, на пропозицію однієї компанії збудувати в місті ТЕЦ, яка працюватиме на дровах, альтернативному паливі (деревина, торф), ми максимально швидко відвели ділянку, підготували і передали всі необхідні документи. Представники фірми навіть зі здивуванням запитали: «А що, в Україні так можливо? Без харбарів, без перепон...». Як бачимо, можливо. Ми розуміємо, що таке для Славутича ТЕЦ: у нас одна котельня, яка працює на газу. Однозначно, що вартість газу тільки зростатиме, а доходи населення в такій перспективі не збільшуватимуться. Тому наявність ТЕЦ означає тимчасове зниження витрат на опалення. Ще один приклад — плани на розвиток Славутицької філії Київського політехнічного інституту. Маємо намір започаткувати на її базі новий факультет підготовки фахівців зі знання з експлуатації атомних енергоустановок. У таких спеціалістах зацікавлені багато країн. Більше того, нас готові фінансово підтримати швейцарці, французи. Інтерес виявляють багато міжнародних структур. Це буде не просто класичний академічний факультет — хочемо зробити цілий кластер шляхом об'єднання існуючого Центру підготовки персоналу для ЧАЕС, Чорнобильського центру з питань ядерної безпеки, Державного науково-технічного центру з питань ядерної та радіаційної безпеки та інших структур. Ми готові виділити частину інфраструктури під цей факультет, створити там необхідні умови для навчання, а також для проживання студентів.

— Але ж місто, напевне, відчуває міграційні процеси, природний відплив мешканців.

— Звичайно. Приміром, майже 80% випускників наших шкіл вступають щороку до вишів на бюджетні місця. Але цікаво: закінчують вузи, влаштовуються на роботу в мегаполісі, одружуються, народжують дітей і,

Ліквідатори — заступник начальника цеху Володимир Под'ячев, головний інженер Володимир Бєлов, інженер Андрій Марачев із директором ВП «Атомремонтсервіс» Віталієм Шикуном.

увяють собі, повертаються до Славутича з аргументом «ми знаємо, де дітей ростити і виховувати краще». Бо чи багато, скажімо, в Києві дитсадків із басейнами, навчанням англійської мови, з психологами, та ще й помірною вартістю? А скільки часу в Києві витрачають батьки, щоб відвести свою дитину в якусь спортивну секцію, а потім, скажімо, до музичної школи? А в Славутичі вся ця інфраструктура в кроковій досяжності!

— Чи можна говорити, що справу ліквідаторів продовжують нові покоління? І як складається їхнє життя, чим насичені щоденні будні?

— Діти і онуки тих, хто прибирав некерований атом відразу після аварії, нині будують нові об'єкти, запроваджують новітні технології, реалізують проекти. І повірте, живеться і працюється їм нелегко. Мій товариш, що працює на АЕС, від'їжджаючи туди щодня на електричці о шостій ранку і повертаючись назад о 18-й, якось під час зустрічі сказав: «Я порахував, що за 10 років проїхав 200 тис. км — фактично п'ять разів об'їхав земну кулю на станційній електричці». Це навантаження не лише фізичне, а й психологічне. До речі, вважається, що наші мешканці — працівники АЕС і пенсіонери-енергетики

ділити ці гроші? Як вирішити питання, кому дати — кому відмовити? А пігулки ж коштують 500 грн. і більше! Доходить до ганебного абсурду: чергу до аптеки, яка раз на місяць отоварює безплатні рецепти, люди займають о четвертій ранку!

Третина населення Славутича — діти. Насамперед для них,

зазначає Юрій Фомічев, у місті створюються оптимальні умови для навчання, занять спортом, дозвілля. За його словами, робиться все, аби вони виростили здоровими, освіченими, конкурентоспроможними, щоб відбулися у дорослому житті і почувалися достойними українцями.

...Зимовий день плыв швидко, але з допомогою нашого «гіда» — заступника начальника міськвиконкомівського управління інформації і електронного врядування Марини — Нестеренко ми все-таки встигли побувати за деякими адресами, де продовжують гартувати імідж Славутича. Передусім на АРСі — підприємстві, колектив якого сьогодні надає ремонтні послуги українським АЕС, обслуговуючи всі їх діючі 15 енергоблоків. Його директор Віталій Шикун розповів, що створено АРС відразу після зупинення ЧАЕС з метою зберегти висококваліфікований персонал і структуру міста. Переважна більшість із 824 працівників пройшли школу станції. 352 з них — ліквідатори, причому шестеро першої категорії, 104 — другої. Троє — інженер Андрій Марачев, головний інженер Володимир Бєлов та заступник начальника цеху Володимир Под'ячев — якраз завітали до директора на раду. Уже добре відомим в Україні своїми люмінесцентними світильниками є ТОВ «Компанія «ВІТАВА». В топ 28 кращих закладів освіти України входить Славутицький ліцей. Його директор Тетяна Нечай похвалилася, що цього року усі його 56 випускників вступили до вишів, причому переважна більшість — на бюджетне навчання. Серйозно готуються піти у самостійне життя і їх наступники. Звичайно ж, поки що на уроках. А ось їх старші земляки, члени Громадської ради з розвитку міста, яку очолює Володимир Удовиченко, у недалекому минулому міський голова Славутича з 25-річним стажем, на своїх щопонедількових засіданнях вирішують «дорослі» завдання.

Словом, наймолодше місто України живе звичайним ритмом, шанує учасників ліквідації аварії на ЧАЕС — тих, хто здійснював і продовжує здійснювати відповідальну місію Славутича, впевнено дивиться у майбутнє і йде до свого 30-річчя.

Віктор КОЛОМАК.

Фото Андрія НЕСТЕРЕНКА.

Київська область.

Більше фото тут — www.golos.com.ua

Міський голова Славутича Юрій ФОМІЧЕВ:

— І хоча ЧАЕС ще могла виробляти електроенергію і для потреб нашої країни, і на експорт, її закриття було політичним рішенням. Для працівників станції, мешканців і керівництва Славутича то був шок. Під звільнення водночас потрапили кілька тисяч славутичан. А що вже казати про міський бюджет — його ж на 85—90 відсотків формувала АЕС. Та ми не опустили руки, диверсифікували економіку, запровадили Спеціальну економічну зону «Славутич», залучили інвестиції, відкрили нові підприємства і виробництва.